

Welkom op het pad
waar de natuur spreekt
en de ziel luistert

ISBN 978-90-225-8576-4
ISBN 978-94-023-2245-3 (e-book)
NUR 728

Vormgeving omslag en binnenwerk: Ingrid Bockting
Illustraties: © Petra van Dreumel

© 2024 Petra van Dreumel en
Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam
Deze uitgave kwam tot stand door bemiddeling
van Marianne Schönbach Literary Agency bv

De uitgever heeft ernaar gestreefd alle rechten van
derden te regelen volgens de wettelijke bepalingen.
Degenen die desondanks menen zekere rechten te
kunnen doen gelden, kunnen contact opnemen met
Meulenhoff Boekerij bv, Amsterdam.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave
mag openbaar worden gemaakt door middel van druk,
fotokopie, internet of op welke andere wijze ook, zonder
voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

De
tekens
op je
pad

Leer de subtiele boodschappen
van het universum te verstaan

PETRA VAN DREUMEL

Voorwoord

We ontmoeten meer tekens op ons pad dan we ons bewust zijn. De boodschappen en inzichten die tekens voor ons in petto hebben, kunnen zich ook later manifesteren. Wanneer die boodschap dan duidelijk wordt, koppel je die als vanzelf aan het teken dat je eerder op je pad vond. Voor je gevoel vallen er dan puzzelstukjes op hun plek. Je hebt inzicht gekregen, wat je kan helpen om keuzes te maken of zelfs nieuwe wegen in te slaan. Ook kunnen tekens op je pad zorgen voor een eureka-moment: ze komen precies wanneer jij een antwoord nodig hebt.

Ik geloof heilig in de spirituele en universele kracht van tekens op je pad, omdat mijn persoonlijke ervaringen me dit vertellen. Ze hebben me veelvuldig gesteund in keuzes die ik moest maken, maar vooral in het vinden en volgen van mijn zielsmissie. In lichte en donkere dagen hebben deze krachtige boodschappers me geholpen, begeleid en voorzien van diepe inzichten. Doordat ik de verbinding met alles en iedereen om me heen zo intens voel, worden tekens zichtbaar en synchroniciteit voelbaar. Toeval bestaat niet meer; tekens komen met een doel naar je toe. Veel van deze tekens vind ik terug in dit boek, en hier kan ik nog heel veel van leren.

Tekens op je pad zijn krachtige boodschappers vanuit de natuur. Oneindige wijsheden die ieder mens zijn gegund. Dit waardevolle boek biedt jou de mogelijkheid om die wijsheden te ontvangen en de boodschap ervan te begrijpen. Het zal jou, net als mij, helpen om keuzes te maken vanuit je hart, je steunen in moeilijke momenten, inzichten geven of misschien zelfs helpen om je zielsmissie te vinden en daarnaar te gaan leven. Alles is met elkaar verbonden en dat ervaar je gegarandeerd bij het lezen van dit boek.

Marjolein Berendsen, oprichter van ZoMa Opleidingen

Inhoudsopgave

Voorwoord	5
Inleiding	8

DEEL 1 ONTDEK DE BETEKENIS VAN TEKENS

1. Wat zijn tekens?	12
2. Waar komen de tekens vandaan?	15
3. Veelvoorkomende thema's in de natuur	17
4. Hoe komen tekens aan hun betekenis?	19
5. De betekenis van een teken achterhalen	21
6. Universele betekenissen interpreteren	27
7. Zelf om een teken vragen	30
8. Vertrouwen op de tekens die je krijgt	34
9. Totemdieren	36
10. Oefeningen om tekens te ontvangen	38

DEEL 2 BETEKENISSEN

Insecten	43	Zon en maan	158
Dieren	59	Water	162
Vogels	81	Symbolen	166
Waterdieren	101	Elementen	170
Bomen	113	Cijfers en kleuren	172
Planten	125	Gedragingen	178
Natuurschatten	145	Nog meer tekens	182
Weer	150	Index	187
Wolken	154		
Seizoenen	156		

Inleiding

Wat als de natuur vol zit met verborgen boodschappen? Wat als de dieren die je pad kruisen, de elementen die je ziet of de symbolen die je tegenkomt niet alleen deel uitmaken van de natuur, maar ook van een groter verhaal? JÓúw verhaal?

Stel: je wandelt door een bos en plotseling hoor je de roep van een uil. In veel culturen wordt de uil gezien als een bringer van wijsheid, een boodschapper tussen werelden. Voor jou kan deze ontmoeting een aansporing zijn om dieper in jezelf te kijken, om je eigen bron van wijsheid aan te boren.

En zo kan een plots verschijnende vlinder meer zijn dan alleen een vlinder; het kan een teken zijn van transformatie en vernieuwing, een zachte herinnering dat alles in het leven in constante beweging is.

We hebben het vaak niet bewust door, maar het universum spreekt continu met ons. Haast onhoorbaar voor het rationele brein waar we zo trots op zijn. In vroeger tijden – en nog steeds in veel culturen – eerde men de wijsheid van de natuur: de fluistering van de lentebloesem, de plotselinge ontmoeting met een hert, de voelbare energie van de schijnbaar levenloze stenen. De tekens om ons heen vertellen ons waar we staan in het leven, wat er speelt diep vanbinnen, en in welke richting we mogen gaan op het pad dat voor ons ligt. Het zijn kleine boodschappen van liefde, aanmoediging, moed en bewustzijn. En leren we haar taal te verstaan, dan kan dat ons helpen op een manier die we niet eerder kenden.

Sinds een aantal jaar ben ik me bewuster van de tekens die op mijn pad komen. Veertjes, katten, vogels: ieder dier of element vertelt een ander verhaal. Door ervoor open te staan, is er iets fundamenteels in mijn leven veranderd. Wat ik ontdekte tijdens mijn wandelingen was dat, wanneer

een dilemma mijn geest bezighoudt, de natuur antwoorden geeft in haar eigen mystieke taal. Zoals de ganzen die luid gakkend overvlogen, en mij aanmoedigden om nu ook zelf mijn eigen pad te gaan vinden. Of de angstige haas, die mij ervan bewust maakte dat mijn eigen angst mij in de weg stond bij de keuze die ik overwoog. Of de eindeloze reeks aan veertjes die ik vond, en die voor mij staan voor aanmoediging en vertrouwen. De natuur vertelt mij: er is altijd hulp beschikbaar. Soms op de meest onverwachte manieren.

De tekens om ons heen fungeren soms als een spiegel en soms als een leidraad. Vrijwel nooit geven ze concrete antwoorden. Tenminste, niet in de zin van: 'Je moet voor optie A kiezen', of 'Dit is wat er zal gebeuren'. Ze doen iets veel belangrijkers: ze stellen de juiste vragen. 'Wat voel je op dit moment écht?', 'Op welke manier is er in je leven sprake van een nieuw begin?', 'Waar ben je nou eigenlijk bang voor?' De antwoorden zitten al in je, wachtend om ontdekt te worden. Ze brengen je terug bij je hart, bij je diepste verlangens en bij de wijsheid van je ziel. Dit zorgt voor een ongekende mate van vertrouwen en overgave.

Hopelijk mag dit boek je helpen om de taal van de tekens en symbolen weer te gaan spreken. Het is een uitnodiging om boodschappen uit de natuur te ontcijferen en zo geholpen te worden op het pad dat voor je ligt. Een pad waarop elk teken een stap kan zijn naar een dieper begrip van wie je werkelijk bent.

Liefs, Petra

Ontdek
de betekenis
van tekens

1. Wat zijn tekens?

Tekens zijn elementen of gebeurtenissen waar we een symbolische betekenis aan toekennen. In de schoot van de natuur ligt een schat aan tekens en symbolen verborgen, wachtend om ontdekt te worden. Deze tekens zijn meer dan alleen fysieke verschijningen; ze zijn boodschappers die ons helpen de diepere lagen van ons bestaan te begrijpen. Deze symbolen dienen als een brug tussen de zichtbare en de onzichtbare wereld, tussen ons alledaagse leven en de diepe spirituele of psychologische dimensies. Wanneer we leren luisteren naar deze subtiele, vaak over het hoofd geziene fluisteringen, openen we een deur naar zelfontdekking en innerlijke wijsheid. Ieder teken heeft een universele betekenis, aangevuld met associaties vanuit je cultuur, religie, historie of persoonlijke ervaringen. Je kunt daarbij denken aan:

DIEREN EN INSECTEN

Een vlinder kun je zien als een symbool van transformatie en vernieuwing, of een uil als een teken van wijsheid. Elk dier draagt zijn eigen unieke boodschap; een spin, die geduld en creativiteit symboliseert, of een leeuw, die moed en kracht vertegenwoordigt.

PLANTEN EN BOMEN

Een eik kan staan voor kracht en standvastigheid, terwijl een bloeiende bloem een symbool kan zijn van groei en nieuwe kansen. De cirkelvormige groei van een boom kan bijvoorbeeld de cycli van het leven vertegenwoordigen, terwijl varens vaak worden gezien als symbolen van bescheidenheid en geheimhouding.

NATUURELEMENTEN

Zoals de fasen van de maan, die verandering en cycli van het leven kunnen symboliseren, of rivieren, die stroming en verandering vertegenwoordigen. De zee kun je bijvoorbeeld zien als een symbool van het onderbewustzijn en emoties, terwijl bergen vaak staan voor stabiliteit en doorzettingsvermogen.

WEERSOMSTANDIGHEDEN

Zoals regen, die reiniging of vernieuwing kan symboliseren, of een storm, die kan staan voor de chaos en het conflict die voorafgaan aan helderheid. Mist kan worden geïnterpreteerd als een teken van verwarring of het onbekende, terwijl zonneschijn vaak wordt geassocieerd met geluk en voorspoed.

NATUURLIJKE PATRONEN EN GEBEURTENISSEN

Zoals de verschijning van een regenboog, die vaak wordt gezien als een teken van hoop of een belofte. Sterrenpatronen hebben al eeuwenlang een symbolische betekenis, gebruikt voor navigatie en als boodschappers van goddelijke wil.

Door deze tekens te observeren en te interpreteren, kunnen we verbinding maken met de subtiele energieën van het leven en inzicht verkrijgen in onszelf en de wereld om ons heen. Ze zijn een herinnering aan het feit dat we deel uitmaken van een groter geheel, verbonden met de natuur en haar eindeloze wijsheid.

Neem bijvoorbeeld de eenvoudige veer die je op je pad vindt. Op het eerste gezicht lijkt het misschien een toevallig overblijfsel van een vogel. Maar in de taal van symbolen kan zo'n veer symbool staan voor lichtheid, vrijheid en het overstijgen van grenzen. Het kan je eraan herinneren om los te laten wat zwaar weegt en de vrijheid te omarmen, om te zijn wie je werkelijk bent. Of denk aan de veranderende fasen van de maan, een krachtig symbool in veel culturen. De maan herinnert ons aan de cycli van verandering, vernieuwing en de eeuwige beweging van het leven. Zij spiegelt de cycli in ons eigen leven, van groei tot verval, van het nieuwe begin tot het einde van een hoofdstuk.

De natuur spreekt ook door kleuren. Denk aan de diepe, rustgevende blauwtinten van de oceaan of de lucht, die vrede en kalmte kunnen symboliseren. Of de vurige roodtinten van een zonsondergang, die passie, kracht en energie kunnen oproepen.

Deze taal van tekens en symbolen is universeel, maar spreekt tot ieder van ons op een unieke manier. Wat voor de ene persoon een belangrijk teken kan zijn, kan voor een ander onopgemerkt blijven. En wat de een ziet als een teken van hoop, kan voor een ander een aansporing zijn om los te laten. Veel mensen vinden troost, begeleiding of persoonlijke inzichten door aandacht te schenken aan en betekenis te vinden in de natuurlijke wereld om hen heen. Het is een persoonlijke dialoog, een intieme conversatie tussen jou en het universum.

2. Waar komen de tekens vandaan?

Maar wie geeft ons deze tekens? Is er een kracht buiten onszelf die met zorg encsceneert dat een steentje vast komt te zitten onder je schoen, of dat een eekhoorn nét zijn eikels verzamelt wanneer jij langsloopt? Of doet de natuur gewoon wat ze altijd doet, alleen ben jij er op dat moment – toevallig – bij om dit op te merken?

TEKENS VAN HET UNIVERSUM

Voor sommigen zijn tekens uit de natuur boodschappen van het universum. Het zijn synchroniciteiten of betekenisvolle toevalligheden die richting geven of inzicht bieden, met name in de grote levensvragen, je hartsverlangen of je zielsmissie.

TAAL VAN ENGELEN OF SPIRITUELE GIDSEN

Je kunt tekens ook zien als communicatie van engelen, geestelijke gidsen of andere spirituele wezens. Deze tekens kunnen geïnterpreteerd worden als begeleiding, bevestiging of waarschuwingen van een hogere wijsheid. Het kan je helpen bij het maken van een keuze of om dicht bij jezelf te blijven.

PSYCHOLOGISCHE SPIEGELS

Vanuit een psychologisch perspectief, zoals dat van Carl Jung, kunnen tekens uit de natuur weerspiegelingen zijn van je innerlijke staat. Wat je onbewust denkt, voelt, wenst of raakt, zie je terug in tekens en symboliek. Hiermee zijn tekens een manier om te reflecteren en je zelfbewustzijn en zelfinzicht te vergroten.

BOODSCHAP VAN DIERBAREN AAN GENE ZIJDE

Misschien voelt een teken voor jou wel als een boodschap van een overleden dierbare, om je te laten weten dat ze dichtbij zijn of dat het goed met hen gaat. Veel mensen ervaren dit zo, zeker wanneer zij vooraf met elkaar hebben afgesproken dat de ander een teken zal geven.

Wellicht is het een samensmelting van al het voorgaande. We zijn nou eenmaal onzichtbaar verweven met de wereld om ons heen – met de aarde, de bomen, de lucht en de mensen. Alles is doordrongen van dezelfde energie. De natuur kent een intelligentie en wijsheid die diep met ons verbonden is.

Onze buitenwereld is daarmee een spiegel van onze binnenwereld. Wat we vanbinnen voelen, hopen, vrezen of geloven, wordt gespiegeld in de wereld waarin wij leven. Als je bijvoorbeeld al wekenlang spanningen op je werk ervaart, merk je misschien sneller tekens op die wijzen op het zorgen voor jezelf of het vinden van harmonie.

Daarnaast zijn er lessen die onze ziel in dit leven mag leren en ervaren. Soms gebeurt dit door een plotseling inzicht, een inspirerend boek dat je aandacht trekt, of door tekens uit de natuur. Maar je merkt deze hulp alleen op als het resoneert met iets binnen in jou.

Ik noem deze onzichtbare hulp graag mijn gidsen en engelen, maar iedereen ervaart dit op zijn eigen manier. Je hoeft niet te geloven in een kracht buiten jezelf om de tekens van de natuur te benutten. Je hebt zelfs geen logische verklaring nodig om iets voor je te laten werken. Als het je nieuwe perspectieven biedt, je helpt bij reflectie of je steun en vertrouwen geeft, doet de oorsprong er dan echt toe?

EEN BOODSCHAP VAN VRIJE WIL

Waar volgens jou de tekens ook vandaan komen, er is één ding belangrijk om te benoemen: iedereen heeft een vrije wil, jij ook. Als iemand het goed met jou voor heeft, zal hij altijd jouw vrije wil respecteren. Een teken hoort altijd helpend te zijn, doordat het je nieuwe inzichten biedt, vertrouwen geeft of aanmoedigt. Geloof alsjeblieft niet dat er iets of iemand buiten jou is die vertelt dat je iets moet doen. Daarmee leg je de oneindige kracht en wijsheid die in jou zit buiten jezelf.

3. Veelvoorkomende thema's in de natuur

In de natuur zijn diverse thema's alom aanwezig, omdat ze zo verbonden zijn met het ritme van het leven. Deze thema's vertellen verhalen van groei, dualiteit en transformatie en nodigen ons uit om te verbinden met de wereld om ons heen.

CYCLUS VAN HET LEVEN

De natuur volgt een eindeloze cyclus van geboorte, leven en dood, een continue stroom die doet denken aan onze eigen levenscyclus. In de bloei van een bloem, het rijpen van fruit en het vallen van bladeren zien we de cyclus van het leven. Deze tekens nodigen ons uit om de tijdelijkheid en de schoonheid van het leven te erkennen en te omarmen.

TRANSFORMATIE

De transformatie van een kikkervisje tot kikker of een rups tot vlinder spreekt tot ons over verandering en groei. Deze tekens moedigen ons aan om onze eigen metamorfose te omarmen, ons potentieel te realiseren, en de schoonheid van onze eigen transformatie te waarderen.

DUALITEIT

De natuur is een meester in het tonen van dualiteit: dag en nacht, zon en maan, zomer en winter. Deze tegenstellingen herinneren ons eraan dat het leven bestaat uit balans. Door deze dualiteiten te omarmen, leren we de harmonie tussen ogenschijnlijke tegenpolen te vinden en waarderen.

INTUÏTIE

Tekens van intuïtie vinden we terug in het instinctieve gedrag van dieren. Deze natuurlijke neigingen herinneren ons aan het belang van het luisteren naar onze eigen innerlijke stem of hogere zelf. Ze nodigen ons uit om vertrouwen te hebben in ons eigen innerlijk kompas.

SCHOONHEID VAN ALLEDAG

In de natuurlijke wereld vinden we schoonheid in het kleine en alledaagse – een dauwdruppel op een blad, de structuur van een steen, het gefluister van de wind. Deze subtiele tekens leren ons de waarde van bescheidenheid en eenvoud in het leven.

BESCHERMING

De manier waarop dieren hun jongen beschermen of planten zich verdedigen tegen de elementen, spreekt van bescherming en zorg. Deze tekens kunnen ons herinneren aan het belang van zelfzorg en het beschermen van wat ons dierbaar is.

OVERLEVING

De natuur is vol voorbeelden van veerkracht en overleving onder moeilijke omstandigheden; van planten die groeien in barre omgevingen tot dieren die zich aanpassen aan extreme klimaten. Deze tekens herinneren ons aan onze eigen kracht om te gedijen, ondanks de uitdagingen die we tegenkomen.

VERBINDING

De natuur illustreert op prachtige wijze het thema van verbinding. Dit kan worden waargenomen in de symbiotische relaties tussen planten en dieren, de onderlinge afhankelijkheid binnen ecosystemen, en de onzichtbare maar vitale verbindingen tussen alle levende wezens. Dit thema herinnert ons eraan hoe alles in de natuur, inclusief wijzelf, onderling verbonden is. Tekens die verband houden met verbinding kunnen ons aanmoedigen om onze relaties met anderen, met de natuur en met onszelf te koesteren en te verdiepen.

4. Hoe komen tekens aan hun betekenis?

Misschien vraag je je af hoe het kan dat tekens blijkbaar toch een breed gedragen betekenis hebben als je tegelijk ook zo vrij bent om een teken op je eigen wijze te interpreteren, en waar die betekenis dan vandaan komt. Waarom wordt een kikker vaak geassocieerd met transformatie, reiniging en vruchtbaarheid, en niet met bijvoorbeeld vreugde of avontuur? Of waarom symboliseert een eik wijsheid en stabiliteit, een roos liefde, en een vogel vrijheid? Deze symbolische associaties zijn diepgeworteld in mythen, legendes, religieuze verhalen en culturele uitingen, waarbij dezelfde symbolen opduiken zonder directe onderlinge communicatie. Al eeuwenlang verweven mensen over de hele wereld dieren, symbolen en archetypen in hun verhalen om levenslessen en wijsheid over te brengen – van de sluwe vos tot de wijze uil, en van de nobele held tot de magische fee.

Deze universele symboliek is verankerd in wat bekendstaat als het collectief onbewuste, een concept geïntroduceerd door de Zwitserse psychiater en psychoanalyticus Carl Jung. Dit collectief onbewuste is een diepe, gedeelde laag van het onbewuste die aanwezig is in alle mensen, ongeacht hun culturele of persoonlijke achtergrond. Jung stelde dat deze laag een fundamentele psychologische verbinding tussen mensen herbergt, die ons denken, voelen en handelen op onbewuste wijze beïnvloedt.

Volgens Jung dragen symbolen meer dan alleen individuele of persoonlijke betekenissen. Ze bevatten ook een universele betekenis, voortvloeiend uit het collectief onbewuste en de daarin aanwezige archetypen.

HEBBERN ALLE TEKENS EEN BETEKENIS?

Elk dier, elke plant, elk voorwerp en elke gebeurtenis draagt een universele betekenis met zich mee. Maar niet alles wat je tegenkomt hoeft direct van betekenis te zijn voor jou. Een object of gebeurtenis kan inherent betekenisvol zijn zonder dat het op dit specifieke moment een persoonlijke boodschap voor jou bevat.

Hoe herken je dan een teken? Als iets zich onderscheidt van het gewone – ‘anders dan anders’ is – kan dat een indicatie zijn dat er een diepere boodschap in schuilt. In mijn eigen leven, woonachtig in een buitengebied met een uitgestrekte tuin, ben ik omringd door ganzen, koolmezen, vlinders, koeien en schapen. Maar nooit zag ik hier een eekhoorn. Totdat, enkele maanden geleden, toen ik worstelde met mijn schrijfproces en twijfelde over het voortzetten van mijn boek, er plotseling een eekhoorn voor mijn raam verscheen, dartelend van tak tot tak. Voor mij was dit een onmiskenbaar teken dat ik klaar was om te beginnen.

Let dus vooral op wat je aandacht trekt. Dit kan zijn doordat:

- je een ongewoon dier ziet, zoals een hert tijdens een vroege boswandeling of een egel in je tuin;
- een dier opvallend gedrag vertoont, zoals een vlinder die rond je raam blijft fladderen of een lieveheersbeestje dat herhaaldelijk op je arm landt;
- een dier zich op een ongebruikelijke plaats bevindt, zoals een ooievaar op het schoolplein of een vos in de stad;
- een natuurlijk element onverwachts op je pad komt, zoals een dennenappel waarover je bijna struikelt, of een plotseling opduikende veer of kastanje;
- iets op een andere manier je aandacht trekt of fascineert, zoals een betoverend mooie bloem, een wesp die gracieus door de lucht beweegt of grashalmen die erom vragen aangeraakt te worden.

Oftewel, je voelt je ermee verbonden. Soms vormen meerdere elementen samen één boodschap of vertellen ze een verhaal in delen. Misschien openbaren drie bijzondere bloemen elk een deel van de oplossing voor een uitdaging waar je mee te maken hebt, of herinneren verschillende dieren op je pad je aan verschillende fasen van een eerdere levensgebeurtenis.

5. De betekenis van een teken achterhalen

Wanneer je de boodschap van een teken wilt ontcijferen, is het belangrijk om verder te kijken dan alleen de universele betekenis. Deze universele betekenissen, die je in het tweede deel van dit boek kunt vinden, vormen slechts een deel van de mogelijke boodschap. Jouw persoonlijke associatie met het teken speelt een even cruciale rol in het begrijpen van de boodschap die specifiek voor jou is bedoeld.

Het kan voorkomen dat je een betekenis in dit boek leest en denkt: dit herken ik niet echt. Dat is volkomen normaal. Het is mogelijk dat je, bewust of onbewust, een eigen associatie hebt gevormd met een bepaald teken. Dit teken dat op je pad verschijnt, kan namelijk een directe reflectie zijn van je innerlijke wereld, die uniek is en beïnvloed wordt door je culturele achtergrond, opvoeding, persoonlijke ervaringen en herinneringen. Deze individuele factoren kunnen de universele betekenis aanvullen, aanpassen of zelfs vervangen.

Jouw boodschap kun je vinden aan de hand van vijf uitgangspunten. Naast de universele betekenis, kun je ook kijken naar de functionele, visuele, psychologische en persoonlijke betekenis. Door deze gelaagde benadering krijg je een completer beeld en kun je de boodschap die voor jou bedoeld is, beter begrijpen en integreren in je leven. Onthoud ook: de betekenis van een symbool is niet statisch; hij evolueert met je persoonlijke groei en ervaringen.

1. FUNCTIONELE BETEKENIS

Om jouw betekenis van een teken of symbool te achterhalen, kun je simpel starten met het opsommen van zijn functies. Welk doel, nut of welke eigenschappen heeft dit teken? Waar is het goed in, wat maakt het bijzonder? Zo heeft een valk het vermogen om zich volledig te focussen op wat zich op de grond onder hem bevindt, zorgen wortels voor het opnemen van voeding en spelen bijen een belangrijke rol bij het bestuiven van

bloemen. Vaak zegt de functie veel over de boodschap die dit teken voor jou in zich heeft. Probeer hiervoor de functie eens te vertalen naar je eigen leven. Heb jij, net als de valk, je doel scherp in het oog, of is dit hét moment om te bepalen wat je wilt? Waar haal je je voeding vandaan zodat ook jij kunt blijven groeien? Ben je als de bij, die van bloem naar bloem gaat om de zoetheid van het leven te proeven?

Door een aantal dingen op te schrijven die bij je opkomen wanneer je aan de functie van dit teken denkt, roep je je onderbewuste aan en wordt de boodschap van dit teken zichtbaar. Van de vele eigenschappen die een hond kan hebben, denk jij bijvoorbeeld aan zijn grote loyaliteit omdat je eigen loyaliteit op dit moment op de proef wordt gesteld, maar een ander denkt misschien als eerste aan het sterke reukvermogen van een hond omdat hij meer zijn intuïtie mag gaan volgen.

2. FYSIEKE BETEKENIS

Naast de functionele betekenis, dus wat het kan of doet, kunnen de fysieke eigenschappen ook veel zeggen over de betekenis. Welke kleur heeft het bijvoorbeeld? En is het hard of zacht, kwetsbaar of sterk, gecamoufleerd of juist opvallend? Wat zegt dat voor jou? Door deze eigenschappen over je eigen vraag, situatie of leven te leggen, zie je mogelijk gelijkenissen. Schrijf ook deze daarom eens op of benoem ze voor jezelf. Een kiezelsteen is bijvoorbeeld hard, solide, glad en grijs. Een egel is klein, stekelig aan de bovenkant maar kwetsbaar aan de onderkant. Een roos is rood, met een sterke, puntige stengel en zachte, weelderige bloemblaadjes. Vooral bij bloemen, veren of insecten kunnen de kleur en andere fysieke eigenschappen jou vaak meer zeggen dan de universele betekenis. Zeker wanneer je niet weet welke bloemsoort, vogelveer of insect dit is. Kijk daarbij vooral naar wat jou als eerste opvalt. Vervolgens neem je de drie meest opvallende kenmerken en bedenk je waar deze voor staan of zoek je de betekenis ervan op. Zo heeft iedere kleur zijn eigen betekenis, die je verderop in dit boek ook kunt vinden.

Overigens zijn functionele en fysieke eigenschappen vaak nauw met elkaar verbonden. Een haas heeft bijvoorbeeld fysiek gezien lange oren, die hem het vermogen geven om goed te luisteren (en gespist te zijn op gevaar). Voor het achterhalen van jouw boodschap kan het helpen om vanuit ieder

van deze vijf uitgangspunten naar het teken te kijken, maar het is niet nodig om deze netjes in hokjes te stoppen.

3. PERSOONLIJKE BETEKENIS

Tekens en symbolen kunnen ook persoonlijke betekenissen hebben, gebaseerd op je levenservaringen en de wijze waarop je op dit moment in het leven staat. Een roos kan bijvoorbeeld voor de ene persoon symbool staan voor liefde en schoonheid, terwijl het een andere persoon kan herinneren aan een pijnlijke relatiebreuk. Een vlinder of veer heeft een universele betekenis, maar wordt bij veel mensen ook geassocieerd met de aanwezigheid van een overleden dierbare.

Jouw persoonlijke associatie is een belangrijke factor bij het achterhalen van jouw boodschap, omdat het de universele betekenis kan overschrijven. Wat jij denkt of voelt bij een symbool is leidend. Dit gaat immers over jou! Toch zul je merken dat jouw persoonlijke associatie meestal raakvlakken heeft met de universele betekenis. En dat is niet gek; ook jij hebt via het onderbewuste toegang tot de bibliotheek van collectieve betekenissen.

Vanaf het moment dat je geest een nieuwe associatie aan een symbool koppelt, kan dit symbool voor jou van betekenis veranderen. Er is vaak wel een ingrijpende gebeurtenis of een langdurige ervaring nodig om een betekenis te vormen die sterk afwijkt van de collectieve betekenis.

Toch is het ook in dat geval interessant waarom die herinnering juist aan dit symbool gekoppeld is. Waarom denk je bij een vlinder aan je overleden oma, en niet bij het zien van een kikker of roodborstje? Wat maakt dat juist het zien van een roos nu pijnlijk voor je is, en niet een vergeet-mij-nietje? Misschien wel omdat je voelt dat je oma je bijstaat op je weg van persoonlijke groei – gesymboliseerd door de vlinder, de koningin van transformatie. Of nodigt de roos je niet zozeer uit om de liefdesbreuk te verwerken, maar om de liefde voor jezelf weer terug te winnen.

4. PSYCHOLOGISCHE BETEKENIS

Naast de functionele, fysieke en persoonlijke betekenissen, speelt de psychologische betekenis een cruciale rol in onze interpretatie van tekens en symbolen. Dit uitgangspunt richt zich op het ontrafelen van de mentale en emotionele aspecten die een symbool kan vertegenwoordigen. Om de psychologische betekenis van een teken te achterhalen, kun je je afvragen welke gevoelens, gedachten of innerlijke conflicten het symbool bij je oproept. Bijvoorbeeld, een storm kan staan voor innerlijke onrust of een periode van psychologische verwarring, terwijl een rivier rust, doorstroming of verandering in je emotionele leven kan symboliseren.

Bij het onderzoeken van de psychologische betekenis is het belangrijk om aandacht te schenken aan je eerste instinctieve reactie op het teken. Deze reactie kan inzicht geven in onderliggende gedachten of emoties waarvan je je mogelijk niet direct bewust bent. Reflecteer op hoe het symbool resonanceert met je huidige gemoedstoestand of psychologische uitdagingen. Zo kan het zien van een leeuw je bijvoorbeeld doen denken aan kracht en moed, wat kan wijzen op een innerlijke strijd waarbij je deze kwaliteiten moet aanboren.

De psychologische benadering kan ook licht werpen op je onbewuste verlangens, angsten of ambities. Een symbool kan een spiegel zijn voor wat er in de diepten van je psyche speelt, waardoor je de gelegenheid krijgt om deze aspecten van jezelf te verkennen en te begrijpen. Door de psychologische betekenis van symbolen te onderzoeken, kun je een dieper niveau van zelfkennis bereiken en inzichten verkrijgen die je bewustwording en persoonlijke groei bevorderen.

5. UNIVERSELE BETEKENIS

De universele betekenis van tekens en symbolen verwijst naar de gedeelde interpretaties en betekenissen die over culturen en tijdperken heen consistent zijn gebleven. Deze betekenissen zijn vaak geworteld in onze collectieve menselijke ervaring en worden weerspiegeld in wereldwijde mythen, religies, kunst en folklore. Om de universele betekenis van een symbool te begrijpen, kan het nuttig zijn om te kijken naar hoe het symbool historisch en cultureel is gebruikt en geïnterpreteerd. De zon wordt bijvoorbeeld wereldwijd vaak